

ระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี ผิง ศิลปินแห่งชาติมณฑลยูนนาน Contemporary Peacock Dance by Yang Liping National Artist of YunnanMontalon

หวัง เต๋า¹, ปัทมาวดี ชาญสุวรรณ²
Wang Tao¹, Pattamawadee Chansuwan²

Received: 18 March 2021

Revised: 10 June 2021

Accepted: 1 July 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี ผิง ศิลปินแห่งชาติมณฑลยูนนาน มีความมุ่งหมาย 1. เพื่อศึกษาต้นกำเนิดของระบำนกยูง 2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและนาฏยประดิษฐ์การแสดงระบำนกยูงของ หยาง ลี ผิง เป็นการศึกษาจากเอกสารและภาคสนาม โดยใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ ผู้รู้จำนวน 3 คน ผู้ปฏิบัติจำนวน 5 คน ผู้ให้ข้อมูลทั่วไปจำนวน 20 คน แล้วนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ระบำนกยูง เป็นศิลปะการร่ายรำที่มีชื่อเสียงของชาวยูนนาน ที่ใช้ร่างกายเลียนแบบท่าทางการเคลื่อนไหว การร่ายรำของนกยูงสะท้อนวัฒนธรรมของชาวยูนนาน ได้อย่างชัดเจนและงดงามเนื่องจากในมณฑลยูนนานมีนกยูงเป็นจำนวนมาก มีทั้งนกยูงป่าและนกยูงเลี้ยง ชาวบ้านนับถือนกยูงว่าเป็นนางพญาแห่งนกและเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ประจำชนเผ่า จนกลายมาเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งจนได้รับการขนานนามว่า “ดินแดนแห่งนกยูง” การเต้นรำหรือระบำนกยูงเกิดขึ้นมานานและสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น จนมาถึง หยาง ลี ผิง ศิลปิน นักแสดง และนักออกแบบท่าเต้นของมณฑลยูนนาน ได้นำระบำนกยูงมาประดิษฐ์สร้างขึ้นใหม่ ทั้งรูปแบบการแสดง กระบวนท่าเต้น เครื่องแต่งกาย และดนตรีประกอบ หยาง ลี ผิง เป็นศิลปินแห่งชาติจีนที่มีชื่อเสียงมายาวนาน และมีลีลาการเต้นระบำนกยูงที่ออกแบบผสมผสานความเป็นนกยูงในแบบดั้งเดิมกับการเต้นรำแบบจีนสมัยใหม่อย่างงดงามและเป็นที่ยอมรับจากผู้ชมทั่วโลก ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาการเต้นระบำนกยูงที่มีความงดงามจากการผสมผสานของเดิมและการเต้นสมัยใหม่ จัดแสดงเป็นระบำโชว์เดี่ยว ที่สร้างชื่อเสียงให้กับชาวยูนนานและประเทศจีน

คำสำคัญ: ระบำนกยูง, ร่วมสมัย

¹ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Masters Degree Student, Department of Fine-Applied Arts and Cultural Science, Mahasarakham University

² Associate Professor, Faculty of Fine-Applied Arts and Cultural Science, Mahasarakham University

Abstract

This research study of Yang Liping, a national level dancer from Yunnan Province, China, had two objectives. 1) to study the origin of the peacock dance. 2) to study the composition of the peacock dance and critically analyze Yang Liping's dance performance. Research methods used for data collection include fieldwork and researcher experience. In this study, data were collected by participant observation, non-participant observation, interviewing three local people, five practitioners and twenty general informants. The results are presented as a descriptive analysis and show that the peacock dance is considered a famous dance art. The Peacock Dance involves using the body to imitate the daily life of a peacock. The Peacock Dance shows the Yunnan culture clearly and beautifully, and there are many peacocks in Yunnan Province, both wild and homebred. The peacock is considered the "king of birds" and the most "sacred bird" in the hearts of the Yunnan people and is "one of the symbols" of Yunnan province. The peacock is also called "the bird of the holy spirit." The Peacock Dance has existed for a long time and has been passed down from generation to generation.

Notably, the involvement of Yang Liping, a famous artist from Yunnan Province, helped redesign the Peacock Dance. After spending a considerable amount of time on choreography and research, he redesigned the music, costumes, and dance moves. He also modified the traditional peacock dance into a new type of dance. The Peacock Dance (traditional peacock dance) designed by Yang Liping blends perfectly with modern Chinese dance and is widely recognized by people around the world. Yang Liping has created this new version of peacock dance performance with his unique performance form, dance aesthetics, and fusion of modern dance, and has earned the reputation of being a well-known performing artist in Yunnan province and China.

Keywords: Contemporary, Peacock Dance

บทนำ

การเต้นรำของชาวยี่ในยูนนานประเทศจีน เป็นการเต้นรำที่มีเอกลักษณ์ลักษณะเฉพาะของชาวยี่ที่แสดงความรู้สึกของพวกเขาก่อน การเต้นรำจะแบ่งออกเป็น การเต้นรำที่ให้ความบันเทิงของตนเอง การเต้นรำใน การแสดง การเต้นรำแบบอิสระ และการเต้นรำแบบศิลปะการต่อสู้ ซึ่งการเต้นรำหรือระบำนั้นจะเป็นการเต้นที่สวยงาม ในอดีตคนยี่มีภาษาของตัวเองในรูปแบบที่แตกต่าง

กันโดยพัฒนามาจากตัวอักษรสันสกฤต ในเมืองสิบสองปันนาและเมืองที่ชาวยี่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่พวกเขาอาศัยนั้นเชื่อในพระพุทธศาสนาและมีอิทธิพลแพร่หลายไปทั่วประเทศ

เทศกาลสำคัญทางศาสนาได้แก่ เทศกาลปีใหม่, เทศกาลสาดน้ำในเดือนมิถุนายน จะเป็นช่วงเทศกาลที่จัดระหว่างสามถึงห้าวัน กิจกรรมต่างๆ รวมถึงการเก็บดอกไม้, กองทราย, สรงน้ำพระพุทธรูป, สาดน้ำ, ล่องเรือมังกร, ร้องเพลง

รวมไปถึงการเต้นรำ และในช่วงฤดูฝนตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงกันยายน ทั้งสามเดือนนั้นอยู่ในฤดูฝนผู้คนจะไปวัดเพื่อบูชาพระพุทธเจ้า ห้ามจัดกิจกรรมการแต่งงาน เมื่อสิ้นสุดฤดูฝนจะถึงการเก็บเกี่ยว และเทศกาลก็จะเริ่มจัดขึ้นในเวลานั้น ชายหนุ่มและหญิงสาวจะสวมเสื้อผ้าชุดใหม่รวมตัวกันตีกลองเดินรอบหมู่บ้าน และไปที่วัดเพื่อประกอบพิธีทางศาสนาโดยจะเตรียมอาหารเพื่อบูชาพระ มีการตีฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ การตีกลองเต้นรำ ตีมสุรา มีการสวดมนต์ในตอนกลางวัน และร้องเพลง-เต้นรำในตอนกลางคืน (จิตรกร ชนชาติ, 2552: 11)

ชาวยี่เป็นคนขยันกล้าหาญอ่อนโยนและใจดีเป็นที่ยอมรับของทุกคน เนื่องจากพวกเขา มีความอ่อนน้อมและสุภาพมีจิตใจอ่อนโยน มีอารมณ์ขัน และเยือกเย็นดั่งเช่นแม่น้ำที่บางครั้งก็เหมือนจะไหลเรื่อย บางครั้งก็ไหลกระโชกแรง นอกจากนั้นการเต้นรำบูชาของชาวยี่ยังสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกที่กระฉับกระเฉงมีชีวิตชีวาของชาวยี่ได้อย่างเต็มที่ การเต้นรำของชาวยี่มีมานาน มีประวัติกล่าวว่าบรรพบุรุษผู้นำของชาวยี่ครั้งหนึ่งเคยมอบเพลงและจัดการเต้นรำที่ยิ่งใหญ่ให้กับจักรพรรดิอันตะวันออก แสดงให้เห็นว่ามีการร้องเพลงและเต้นรำมาแล้วกว่า 1000 ปี การแสดงเต้นรำที่เกี่ยวกับสัตว์ เช่น Peacock Dance, Elephant Dance, Fish Dance, Butterfly Dance เป็นต้น การแสดงเหล่านี้มีเพียง Peacock Dance หรือระบำนกกยุงเป็นการแสดงที่มีความสำคัญและเป็นสัญลักษณ์ของชาวยี่ (ZHANG SHASHA, 2550: 15-19) ชาวยี่เชื่อว่านกกยุง เป็นหนึ่งในตัวแทนศิลปะการต่อสู้ ความบันเทิง ความเชื่อในการบูชาธรรมชาติและศาสนาพุทธ อีกทั้งยังเชื่อว่านกกยุง เป็นสัญลักษณ์ของความโชคดีเป็นเทพเจ้าที่ปกป้องรักษา ให้ความอุดมสมบูรณ์ (WANG YANG, 2001: 98)

ระบำนกกยุงเป็นการเต้นรำที่มีเอกลักษณ์เฉพาะมากที่สุดของชาวจีน มีการเผยแพร่ระบำนกกยุงไปยังมณฑลต่างๆ การแสดงนกกยุงในสมัยก่อนผู้แสดงจะสวมมงกุฎสีทองและหน้ากากรูปเจดีย์ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น กลอง และ ฉาบ มีการแสดงทั้งเต้นเดี่ยว เต้นคู่ และการเต้นหมู่ วิธีการแสดง ระบำนกกยุงนั้นแตกต่างกันไปในแต่ละสถานที่และรูปแบบที่แตกต่างนั้นเกิดขึ้นจากทักษะทางเทคนิคที่แตกต่างกันของนักแสดง การเต้นระบำนกกยุงสองตัวเป็นการเต้นที่แสดงให้เห็นการบินของนกกยุงตัวผู้และนกกยุงตัวเมีย ต่อมาได้พัฒนาเป็นการเต้นเดี่ยวมีการจัดฉากประกอบการแสดงที่สวยงามและดึงดูดผู้ชมได้มากเพราะการเต้นเดี่ยวสามารถโชว์ลีลาท่าเต้นที่สง่างามประจุนกยุงลำแพนได้อย่างชัดเจน ด้วยคุณค่าของระบำนกกยุงที่มีมาแต่โบราณจึงเป็นการแสดงที่มีเอกลักษณ์สำคัญที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นและเป็นที่ยกย่องของจีนตลอดมา เกิดเป็นวัฒนธรรมการแสดงที่สำคัญชุดหนึ่ง (ศุภณีย์วัฒนธรรมอาเซียน, 2558: 1)

เมื่อการแสดงระบำนกกยุงวัฒนธรรมการเต้นรำที่มีชื่อเสียงมายาวนาน จึงเป็นเหตุให้หยาง ลี้ ผิง ศิลปินชาวยูนนานที่มีความรักในการเต้นรำได้นำเอาระบำนกกยุงดั้งเดิมมาผสมผสานกับการแสดงแบบจีนสมัยใหม่สร้างเป็นระบำนกกยุงในรูปแบบการแสดงเดี่ยวและนำเสนอสู่ทั่วโลกจนเป็นที่กล่าวขวัญและสร้างชื่อเสียงให้ หยาง ลี้ ผิง จนได้รับการยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติจีน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นกำเนิดของระบำนกกยุง
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและนาฏยประดิษฐ์การแสดงนกกยุงของ หยาง ลี้ ผิง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษาระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี่ ผิง ศิลปินแห่งชาติมณฑลยูนนาน โดยนำทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ ของ Richardson เพื่อนำมาศึกษาด้านกำเนิดของระบำนกยูงและศึกษาองค์ประกอบรวมไปถึงนาฏยประดิษฐ์การแสดงระบำนกยูงของ หยาง ลี่ ผิง

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษา 4 วิธี คือ

1. ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านนาฏยประดิษฐ์(Choreographic) ศิลปะการแสดงของชนชาติยูนนานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการแสดงระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี่ ผิง ศิลปินแห่งชาติมณฑลยูนนาน

2. ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์จากประชากร 3 กลุ่ม เพื่อเข้าถึงข้อมูล ได้แก่

- ผู้รู้ด้านระบำนกยูงร่วมสมัย ได้แก่

MissYang Liping, Mr. Su Shenglin

- ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะการแสดง ได้แก่ รศ.ดร.ศิริมงคล นาฏยกุล, ผศ.ดร.พีระ พันลูกท้าว

- ผู้ปฏิบัติทางด้านศิลปะการแสดง ได้แก่ อาจารย์คชาวุธ มาป้อง, Miss.Xiaofeng Xu, Miss. Nong Yanya

3. การสังเกต ผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยสังเกตรูปแบบการเต้น และกระบวนการทำระบำนกยูง เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลหลักและตรวจสอบ เพื่อนำมาวิเคราะห์การแสดงระบำนกยูงร่วมสมัย ของหยาง ลี่ ผิง

4. เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลและตรวจสอบเนื้อหาวิเคราะห์ด้วยภาพประกอบโดยมีขอบเขตดังนี้

4.1 เพื่อให้ทราบถึงต้นกำเนิดของระบำนกยูง

4.2 เพื่อให้ทราบถึงองค์ประกอบและนาฏยประดิษฐ์การแสดงนกยูงของ หยาง ลี่ ผิง

5. วิเคราะห์ข้อมูลผ่านการใช้ทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ (Choreographic) เพื่อนำมาวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

จากการศึกษาระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี่ ผิง ศิลปินแห่งชาติ มณฑลยูนนาน พบว่า

1. ถิ่นกำเนิดของระบำนกยูง

ชาวยี่เป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑลยูนนาน มีการปลูกข้าวเป็นหลัก เพราะภูมิประเทศอุดมสมบูรณ์ ชาวยี่เป็นคนขยัน กล้าหาญ อ่อนโยน และใจดี เป็นที่ยอมรับของทุกคนว่า มีลักษณะอ่อนน้อม สุภาพ จิตใจอ่อนโยน มีอารมณ์ขัน และเยือกเย็น เช่นแม่น้ำ ชอบการเดินรำบูชา ตามเทศกาลและประเพณี เช่น เทศกาลขึ้นปีใหม่ เทศกาลไหว้พระจันทร์ เทศกาลสาดน้ำ (สงกรานต์) เทศกาลเกี่ยวข้าว และเทศกาลในวันพิธีทางศาสนา จะมีการตีกลอง ตีฉาบ ร้องเพลง-เต้นรำ และตีมโหรี การเต้นที่มีมานาน และเป็นที่ยอมรับ เพื่อใช้บูชาศาสนาจนถึงปัจจุบันนี้คือ การเต้นระบำนกยูง เพราะนกยูงนอกจากจะมีทั้งนกยูงเลี้ยง และนกยูงป่า และนกยูงยังเป็นสัญลักษณ์ของความสง่างาม ความเป็นเจ้าหญิง ซึ่งเปรียบนกยูงเหมือนเจ้าหญิงผู้สูงศักดิ์ที่ทุกคนนับถือสืบกันมา

ระบำนกยูงในยุคแรกๆ จะเป็นการเต้นเลียนแบบกิริยาของนกยูงที่บินอยู่บนท้องฟ้า การรำแพนหางของนกยูง การเดินคู่ของนกยูงตัวผู้ และนกยูงตัวเมีย และการเดินนกยูงเดี่ยวของนกยูงตัวเมีย ในการเต้นดั้งเดิมนั้นจะแสดงเพื่อรับใช้ศาสนา นักแสดงจะแต่งกายด้วยสีขาว สวมมงกุฏ

และสวมหน้ากากที่ทำลักษณะคล้ายกับทงเจตีย์ เพื่อประกอบการบูชา ต่อมาการเต้นระบำนกยูงได้เผยแพร่ไปในที่ต่างๆ จากการเต้นเพื่อศาสนาตามประเพณี เป็นการเต้นเพื่อความบันเทิง มีการสร้างเวที สร้างฉากให้การเต้นระบำนกยูงมีความอลังการและผู้ชมสนใจมากขึ้น

การเต้นระบำนกยูง มีรูปแบบการเต้นที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากนักเต้นนำเอาสไตล์การเต้นของตนเองเข้าไปกำกับท่าเต้น ทำให้เกิดระบำนกยูงในรูปแบบต่างๆ การแสดงระบำนกยูงแบบฉบับของคณฺยูนานที่ได้รับชอบสูงสุดเป็นการแสดงของ YANG LI PING (หยาง ลี ผิง)

หยาง ลี ผิง เกิดในครอบครัวที่อาศัยอยู่ในสิบสองปันนาที่คนยี่อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก หยาง ลี ผิง เป็นนักเต้นชาวจีน และนักออกแบบท่าเต้นที่มีชื่อเสียงในด้านการออกแบบท่าเต้นและการแสดง “The spirit of Peacock” ในปี 1986 เธอเป็นนักเต้นคนแรกจากจีนแผ่นดินใหญ่เดินทางไปได้หวันเพื่อแสดง ในปี 1992 เธอเป็นที่รู้จักไปทั่วประเทศจีนในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ และการแสดงระบำนกยูง DAI หยาง ลี ผิง ได้รับการขนานนามว่าเป็น “เจ้าหญิงนกยูงแห่งประเทศจีน” เธอได้แสดงโชว์มากกว่า 1,000 รายการ และเดินทางไปแสดงกว่า 30 ประเทศ และภูมิภาค เช่น ฟิลิปปีนส์ สิงคโปร์ รัสเซีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา ไต้หวัน ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย

ภาพประกอบ 1 หยาง ลี ผิง
ที่มา: www.Liekr.com

การเต้นรำระบำนกยูงของ หยาง ลี ผิง ได้รับแรงบันดาลใจจากชีวิตประจำวัน ศาสนา และการเต้นรำแบบดั้งเดิมของยูนนาน ท่าเต้นของมือส่วนใหญ่มาจากการสวดมนต์ หยาง ลี ผิง เชื่อว่าการที่จะเข้าถึง และสื่อสารกับผู้ชมทั้งชาวจีน และชาวต่างชาติ ต้องมีความรู้ลึกสะก้นให้เห็นเสมือนจริง โดยใช้จิตวิญญาณสมมุติเป็นตัวแสดงนั้นๆ จึงจะได้รับความนิยมและเป็นที่ยกย่องตลอดไป (จิตรกร ชนชาติ, 2552: 9)

ภาพประกอบ 2 ระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี ผิง
ที่มา: สมาคมผู้สื่อข่าว ไทย-จีน

2. องค์ประกอบและนาฏยประดิษฐ์การแสดงระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี ผิง

ระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี ผิง ศิลปินแห่งชาติมณฑลยูนนานมีองค์ประกอบที่

สำคัญและนาฏยประดิษฐ์การแสดงระบำนกยูงร่วมสมัย

2.1 องค์ประกอบการแสดงระบำนกยูงร่วมสมัย

1. กรอบแนวคิด

เป็นการสร้างสรรค์งานในรูปแบบผสมผสานระหว่าง การเลียนแบบกิริยาของนกยูงกับการเต้นแบบจีนสมัยใหม่

2. กำหนดรูปแบบ

เป็นรูปแบบการแสดงเดี่ยวเพื่อโชว์ความสวยงามของนกยูง

3. การออกแบบนาฏยประดิษฐ์

เป็นการออกแบบดนตรี รูปแบบการเคลื่อนไหว การออกแบบเครื่องแต่งกาย และการใช้ท่าเต้นบนเวทีแสดง

2.2 นาฏยประดิษฐ์การแสดงระบำนกยูงร่วมสมัย

1. ดนตรี

ดนตรีที่ใช้ในการแสดงเป็นดนตรีแนวคลาสสิกสื่อให้เห็นถึงความสง่างามของนกยูงเริ่มตั้งแต่การกิน การออกหาอาหาร การอาบน้ำในแม่น้ำ และการโบยบิน

2. ผู้แสดง

เป็นการแสดงเดี่ยวซึ่งนักแสดงจะต้องใช้ทักษะการแสดงในการเลียนแบบกิริยาของนกยูง ให้มากที่สุดสื่อการแสดงให้ผู้ชมเห็นเป็นนกยูงกำลังโฉบอย่างสง่างาม

3. เครื่องแต่งกาย

เป็นชุดที่ตกแต่งด้วยความสวยงามกระโปรงเลียนแบบหางของนกยูง มีการนำเอาหางของนกยูงมาเป็นเครื่องประดับบนชุดนักแสดงให้เกิดความสวยงามเวลาเคลื่อนไหวอยู่บนเวที สีที่ใช้

ในชุดประกอบการแสดงจะมีสีขาว สีเขียว และสีทอง

4. กระบวนท่าระบำนกยูงร่วมสมัย

ท่าเต้นของระบำนกยูง จะเลียนแบบกิริยาของนกยูงมีการสร้างร่างกายให้สง่างาม การใช้ลำตัวเคลื่อนไหว การใช้มือสื่อสัญลักษณ์ ท่าที่ใช้ในการแสดงเลียนแบบท่าของนกยูง เช่น ท่านกยูงล่าแพน ท่านกยูงชูกอ ท่าเดิน ท่ามอง ท่าบิน ส่วนการเคลื่อนไหวบนเวทีจะใช้การเดิน กระโดด การวิ่ง การใช้เท้า แบบการเต้นระบำของจีน

ภาพประกอบ 4 ท่ารำนกยูงล่าแพนของ หยาง ลี ผิง
ที่มา: กรมวัฒนธรรมมณฑลเหอหนานประเทศจีน

ภาพประกอบ 5 ระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี ผิง
ที่มา: สมาคมผู้สื่อข่าว ไทย-จีน

ภาพประกอบ 6 ระบำนกยูงแต่งกายสีเขียว
ที่มา: กรมวัฒนธรรมมณฑลเหอหนานประเทศจีน

ภาพประกอบ 7 ระบำเจ้าหญิงมยุราสีขาว
ของ หยาง ลี ผิง
ที่มา: <http://thai.yunnangateway.com/>

ระบำนกยูงร่วมสมัยของ หยาง ลี ผิง ศิลปินแห่งชาติมณฑลยูนนานไม่ได้เป็นเพียงความงามและความเพลิดเพลินในการแสดง แต่เป็นการแสดงที่ทรงคุณค่าที่นำความภาคภูมิใจแก่มณฑลยูนนานและประเทศจีน ที่คนทั่วโลก ชื่นชมและยกย่องว่าเป็นการแสดงที่มีคุณค่าที่สามารถสื่อให้เห็นถึงความเป็นนกยูงที่เป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถนำความสุขและโชคลาภ ความเจริญมาสู่ปวงชน

สรุป

ระบำนกยูงเป็นระบำดั้งเดิมของชาวยี่ในมณฑลยูนนาน ได้พัฒนาเป็นระบำที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศจีนจากการลอกเลียนแบบกิริยาของนกยูง ในการเดิน การบิน การเคลื่อนไหว

ได้เหมือนนกยูง ด้วยความสามารถเฉพาะของนักแสดงจึงทำให้เกิดการสร้างสรรคงานที่มาจากธรรมชาติของสัตว์การแฝงปรัชญา ทางศาสนา แสดงออกด้วยท่าทางเช่น ท่านกยูงรำแพน ท่านกยูงชูคอ การใช้มือเป็นสัญลักษณ์แทนนกยูงเมื่อ หยาง ลี ผิง นำการแสดงระบำนกยูงมาผสมกับการเต้นรำของจีนแบบใหม่นำออกแสดงจนเป็นที่ชื่นชม และสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศจีนจนเป็นที่ยอมรับว่าการแสดงระบำนกยูงเป็นระบำที่งดงามอีกชุดหนึ่ง

อภิปรายผล

การเต้นรำของชาวยี่จะมีความเรียบง่ายและมีความสวยงาม มีการใช้อารมณ์แบบธรรมชาติ มีลักษณะการเต้นที่สวยงามและเป็นธรรมชาติ แฝงความเชื่อเรื่องศาสนา จึงทำให้คนยี่เป็นคนอ่อนโยนพวกเขายังจะรักน้ำและชื่นชมธรรมชาติเป็นคนจิตใจดี มีความนุ่มนวล ทำให้การแสดง การเต้น มีความอ่อนไหว และสวยงาม คล้ายกระแสน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับ ZHANG SHASHA, (2550: 9) ที่กล่าวว่าชาวยี่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ที่สวยงามมีดินที่อุดมสมบูรณ์มีการจัดการน้ำที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกในหลายพื้นที่สามารถปลูกข้าวได้ปีละ 2-3 ครั้ง ดังนั้นคนยี่จึงอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มั่นคงเต็มไปด้วยอาหารและเสื้อผ้าแพรไหม เมื่อเปรียบเทียบกับคนยูนนานที่อาศัยอยู่บนที่ราบสูงที่มีหิมะและสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี ลักษณะของคนยี่มักจะสงบและมีเสถียรภาพ เช่นเดียวกับชาวมองโกเลีย ที่รู้จักกันว่า เป็นคนที่ยูบหลังม้า แต่คนยี่เป็นที่รู้จักฐานะคนที่มีน้ำใจ

ระบำนกยูงเป็นศิลปะการแสดงพื้นเมืองของชาวยี่ในมณฑลยูนนาน ได้พัฒนาท่าเต้นจากผู้สร้างสรรค์หลายคน ทำให้ท่าเต้นมีการเลียนแบบกิริยาของนกยูงตลอดจน การเคลื่อนไหวร่างกาย เป็นการแสดงเพื่อบูชาศาสนาและจัดการแสดงในเทศกาลสำคัญ เพื่อความเป็นสิริมงคล

ซึ่งสอดคล้องกับ WANG YANG, (2001: 98) ได้อธิบายว่า นกยูงชาวเต๋อหยวนยี่ เป็นหนึ่งในตัวแทนศิลปะการต่อสู้และความบันเทิง ความเชื่อในการบูชาธรรมชาติและศาสนาพุทธ อีกทั้งยังเชื่อว่า นกยูง เป็นสัญลักษณ์ของความโชคดีเป็นเทพเจ้าที่ปกป้องรักษาให้ความอุดมสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

ควรทำการศึกษาเรื่องของ การสร้างสรรค์ระบำนกยูง จากประเทศที่อยู่ในภูมิภาคอาเซียน เช่น พม่า อินโดนีเซีย เพื่อนำมาเปรียบเทียบการแสดงระบำนกยูงของประเทศจีน

เอกสารอ้างอิง

- จิตกร ชนชาติ. (2552). ศิลปะการขับร้องเพลงพื้นบ้านชนชาติในญูนนาน. สำนักพิมพ์เสียงและวีดีโอชนชาติญูนนาน
- ศูนย์วัฒนธรรมอาเซียน. (2558). นิทรรศกาล “ต่างคล้าย ใช้อยู่ ในการแสดงพื้นบ้านอาเซียน ครั้งที่ 1”. หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนินกลาง ชั้น 3 ถนนราชดำเนินกลาง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร วันที่ 17-18 ตุลาคม 2558.
- WANG YANG. (2558). มรดกและการพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของชนกลุ่มน้อยชายแดนและการส่งเสริมพลังอำนาจทางวัฒนธรรมแห่งชาติ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก]. มหาวิทยาลัยญูนนาน.
- ZHANG SHASHA. (2550). การสืบทอดและการแปรปรวนของการเต้นรำนกยูงของคนใด. [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยญูนนาน.